

مقدمه .

درخت آلو دارای وارپته‌های مختلفی در رنگ‌های قرمز، زرد، بنفش و ... است که میوه‌ای گرد، کروی، بیضی و کشیده‌ای دارد که از طعم شیرینی برخوردار است، بسیار گوشتی است که در مرکز آن هسته به نسبت سفت و سختی قرار دارد که مصرف خوراکی ندارد چرا که تلخ است. از طریق بذر، قلمه، پیوند و خوابانیدن تکثیر می‌شود، بسیار بازارپسند است و از تراز تجاری بالایی نیز برخوردار است که برای رشد نیاز به آبیاری منظم، هرس به موقع، کوددهی و آفتاب کامل دارد که البته در برابر سایه جزیی نیز مقاوم است و آفات و بیماری‌های متعددی دارد.

آشنایی با آفات

شپشک نخودی گوجه و آلو (*Sphaerotecanium prunastri*)

پس از خروج حشره نر، پوسته‌ای به شکل جلد مومی نازک تا مدت‌ها روی شاخه بر جای می‌ماند. ویژگی مهم این پوسته وجود یک درز سراسری در یک سوم انتهایی است. حشره ماده تا زمانی که شروع به تخم‌ریزی (زنده‌زایی) نکرده است سپری قهوه‌ای رنگ دارد ولی پس از رسیدن به این مرحله قهوه‌ای مایل به سیاه براق پیدا می‌کند. لبه انتهایی بدن ماده به طرف بیرون ادامه داشته و شکل کلی آن کلاه آهنی سربازان را تداعی می‌کند (شکل ۱).

شکل ۱- نحوه قرار گیری شپشک نخودی گوجه و آلو

آشنایی با شپشک نخودی گوجه و آلو

PTMP/SK/R&D/A/ Pest identification /03012022

پوره سن اول به رنگ قهوه‌ای روشن متمایل به قرمز می‌باشد. در همه نقاط میوه‌خیز کشور فعالیت دارد و به درختان میوه سردسیری هسته‌دار حمله می‌کند. پوره‌ها و حشره کامل شیره گیاهی را در تنه و شاخه‌ها مکیده و باعث ضعف شدید درختان میزبان می‌گردند. فعالیت این آفت روی برگ دیده نمی‌شود. یکی از ویژگی‌های این آفت ترشح فراوان شیره می‌باشد، که این خود، با ایجاد لایه‌ای قندی روی شاخه‌های جوان، خسارت حشره را تشدید می‌کند.

زیست‌شناسی

این حشره یک نسل در سال دارد. زمستان‌گذرانی به صورت پوره سن دوم انجام می‌گردد. شروع ظهور حشره ماده با شروع تولید مثل همراه نیست بلکه بین این دو حدود بیست روز فاصله وجود دارد. این فاصله زمانی برای تغذیه و بلوغ جنسی آنهاست. برای تولیدمثل تخم‌ها داخل بدن حشره ماده تکامل می‌یابند و درست قبل از تفریح تخم‌ها از بدن خارج می‌شوند و بلافاصله پوره‌ها از تخم خارج می‌شوند. پوره‌های سن اول پس از خروج از زیر بدن حشره ماده روی شاخه‌ها جمع می‌شوند و پوره‌هایش از برگ تغذیه نمی‌کنند. پوسته مادری پس از پایان تولید مثل از شاخه جدا می‌شود. یکی از نکاتی که در شناسایی این حشره کمک فراوانی می‌کند آن است که فعالیت تغذیه‌ای آن فقط در سطوح زیرین شاخه‌ها است.

مدیریت

این حشره گاهی متناسب با شرایط مکانی و زمانی خسارت‌زا است که در آن صورت سم‌پاشی لازم است. بهترین مرحله مبارزه با آن پوره نسل اول است که در یک دوره طولانی ۸۰-۹۰ روزه از زیر پوشش مادری خارج شده و به تغذیه روی پوست شاخه‌ها می‌پردازند. این فاصله طولانی در نقاط مرتفع همزمان با خرداد تا شهریور است، در حالی که در نقاط گرم‌تر این دوره همزمان با اردیبهشت تا مرداد است. در این دوره اگر آفت دیگری از جمله شته‌ها هم فعالیت داشته باشند در آن صورت می‌توان با یک نوبت سمپاشی آنها را کنترل کرد. در روی آلو و گوجه می‌توان سمپاشی علیه این آفت را با سمپاشی علیه کرم آلو (*Grapholita funebrana*) (شکل ۲) تلفیق کرد.

© F. Michalka

شکل ۲- *Grapholita funebrana*

منبع

مینایی، کامبیز (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات درختان میوه دانه‌دار و هسته‌دار، دانشگاه شیراز.

Tomlin, C. S. (2000). The pesticide manual, 12th ed. BCPC.

Whitaker, P. (1998). Important issues in ecologically sound integrated pest management. Am. Entomol. 3:148-153.

